

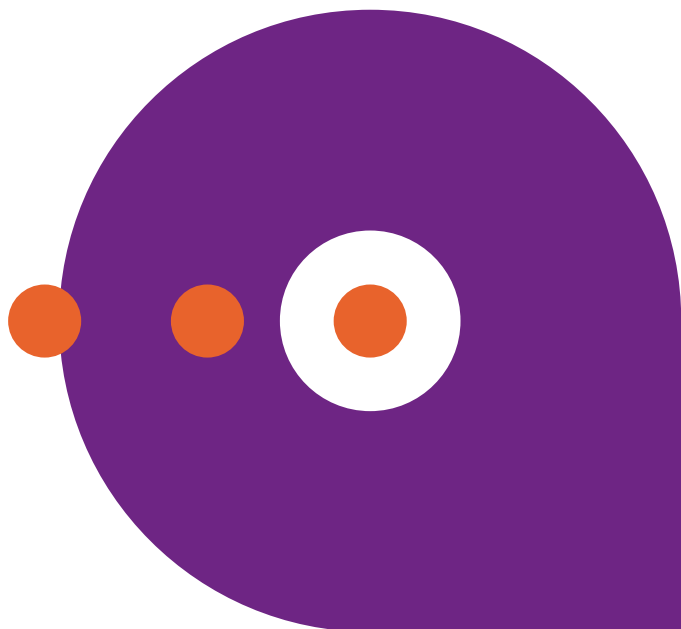
EUROOPPALAINEN KANSALAI- PANEELI

SUKUPOLVIEN
VÄLISTÄ OIKEUDEN-
MUKAISUUTTA
KÄSITTELEVÄ

Tietopaketti

Sisältö

1. MENETTELY	
Mitä ovat eurooppalaiset kansalaispaneelit?	4
Miten tämä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta käsittelevä eurooppalainen kansalaispaneeli toimii?	4
2. TEHTÄVÄ	
Minkä parissa työskentelen?	6
Roolisi	6
3. AIHE	
Mitä minun pitäisi tietää sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta?	8
Mitä näkökohtia se kattaa?	8
Mitä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskeva strategia voisi sisältää?	9
<i>Parempi hallintotapa ja demokraattinen osallistuminen</i>	9
<i>Pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen yhdessä</i>	10
<i>Ihmisten suojelu ja vahvempien yhteisöjen rakentaminen</i>	10
Esimerkkejä sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta EU:ssa	11
Mitä jos voisit kuvitella, miltä kaikille sukupolville oikeudenmukainen tulevaisuus näyttää?	13
4. LISÄTIETOA	14

Johdanto

Tervetuloa sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta käsittelevään eurooppalaiseen kansalaispaneeliin. Hienoa, että olet mukana. Toivomme, että tämä kokemus on miellyttävä, inspiroiva ja merkityksellinen! Vastaamalla Euroopan komission kutsuun pääset mukaan ainutlaatuihin prosessiin. Vuodesta 2021 lähtien 1 800 henkilöä eri puolilta Eurooppaa on osallistunut vastaaviin eurooppalaisiin kansalaispaneelisiin. He ovat jakaneet näkemyksiään ja auttaneet muovaamaan EU:n politiikkoja. Nyt on sinun vuorosi!

Olet yksi 150 kansalaisesta, jotka on valittu satunnaisesti Euroopan unionin 27 jäsenvaltiosta. Yhdessä kuvastatte EU:n moninaisuutta. Tulevina kuukausina laaditte yhdessä suosituksia sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevan strategian keskeisistä näkökohdista. Euroopan komissio valmistelee kyseistä strategiaa parhaillaan. Saat kuunnella, oppia ja vaihtaa ajatuksia muiden kansalaisten kanssa, jotta voitte valmistella ehdotuksia Euroopan komissiolle.

Teemme parhaamme varmistaaksemme, että tunnet ollosi tervetulleeksi ja että sinua tuetaan koko prosessin ajan. Emme malta odottaa, että pääsemme yhdessä aloittamaan prosessin.

KUKA JÄRJESTÄÄ TÄMÄN PANEELIN?

Sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevaa uutta strategiaa käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin järjestää **Euroopan komissio**.

Euroopan komissio on EU:n toimielin, joka ehdottaa uusia lakeja ja varmistaa, että voimassa olevia lakeja noudatetaan. Sen toimet liittyvät EU:n päivittäiseen työhön, kuten ohjelmien toteuttamiseen ja talousarvion hallintaan. Se pyrkii parantamaan elämää Euroopassa esimerkiksi kaupan, ympäristön ja reilun kilpailun aloilla. Komissio valmistelee parhaillaan uutta strategiaa, jolla varmistetaan, että politiikat ovat oikeudenmukaisia kaikenikäisille – niin nuorille, vanhoille kuin tulevillekin sukupolville. Ennen kuin komissio esittelee strategian vuoden 2026

alkupuoliskolla, se haluaa kuulla ajatuksia ihmisiltä eri puolilta Eurooppaa. Tämä paneeli kokoaa kansalaisten näkemyksiä kaikilta elämänaloilta ja EU:n jäsenvaltioista. Näin varmistetaan, että suositukset heijastavat EU-kansalaisten näkemyksiä ja mieltymyksiä. Osallistumisesi tähän kansalaispaneeliin on tärkeää, jotta voidaan kartoittaa alat, joilla EU:n tason toimet olisivat tarpeellisia ja hyödyllisimpiä. Suositukset ja ehdotukset auttavat muokkaamaan strategiaa, jolla pyritään vahvistamaan sukupolvien välistä viestintää ja varmistamaan, että nykyisten ja tulevien sukupolvien etuja kunnioitetaan kaikessa politiikassa ja päätöksenteossa.

Tämä tietopaketti opastaa sinua vaihe vaiheelta. Siinä on kolme osaa sekä liite, jossa on lisätietoa.

1. **MENETTELY:**
MITÄ OVAT EUROOPPALAISET KANSALAISSPANEELIT? 4
2. **TEHTÄVÄ:**
MINKÄ PARISSA TYÖSKENTELEN? 6
3. **AIHE:**
MITÄ MINUN PITÄISI TIETÄÄ SUKUPOLVIEN VÄLISESTÄ OIKEUDENMUKAISUUDESTA? 8

1/ Menettely

Mitä ovat eurooppalaiset kansalaispaneelit?

Eurooppalaiset kansalaispaneelit kokoavat yhteen satunnaisesti valittuja ihmisiä kaikista 27 jäsenvaltiosta keskustelemaan tulevasta EU:n tulevaisuuden kannalta tärkeistä aloitteista. Tässä paneelissa huomio kiinnittyy kansalaisiin – ja sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden varmistamiseen. Osallistut paneeliin 149 muun kansalaisen kanssa, jotka ovat kotoisin eri puolilta EU:ta. Osallistujien valinnassa otetaan huomioon EU:n kansalaisten monimuotoisuus – esimerkiksi ikä, sukupuoli tai kansalaisuus. Joka kolmas paneelin jäsen on alle 29-vuotias. Näin varmistetaan, että keskusteluja todella käydään sukupolvien välillä. Yhdessä muodostatte sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin.

Eurooppalaiset kansalaispaneelit perustettiin ensimmäistä kertaa Euroopan tulevaisuuskonferenssissa 2021–2022. Konferenssi osoitti, miten arvokasta kansalaisten panos voi olla, ja 800 satunnaisesti valittua kansalaista pyysi lisää tapoja osallistua EU:n päätöksentekoon. Vastauksena tähän komission puheenjohtaja Ursula

Sittemmin kansalaiset ovat käsitelleet muun muassa [elin-tarvikejätettä](#), [virtuaalimaailmoja](#), [oppimiseen liittyvää liikkuvuutta](#), [energiatehokkuutta](#), [vihapuheen ja vihatekojen torjuntaa](#) ja [EU:n pitkän aikavälin talousarviota](#).

MITEN TÄMÄ SUKUPOLVIEN VÄLISTÄ OIKEUDENMUKAISUUTTA KÄSITTELEVÄ EUROOPPALAINEN KANSALAISSPANEELI TOIMII?

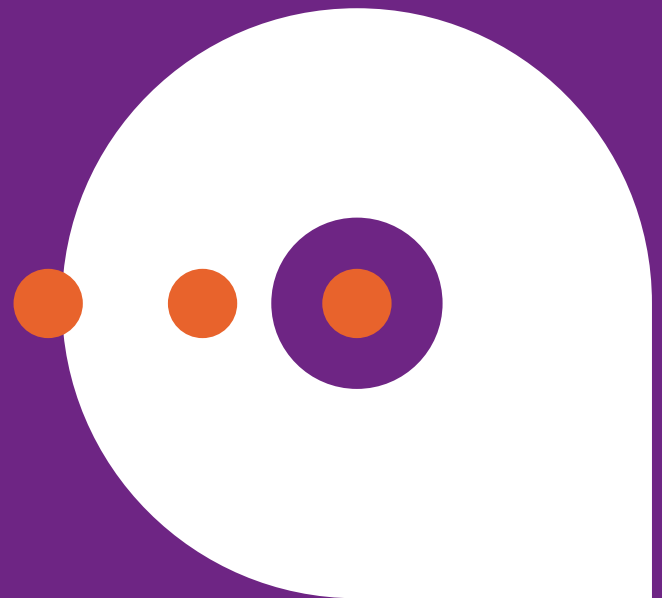
Työskentelette (noin 12 hengen) **pienryhmissä** sekä **yhteisistunnoissa**, joihin kokoontuvat kaikki osallistujat. Pienryhmissä tutustutaan aiheeseen perusteellisemmin, vaihdetaan näkemyksiä ja luonnostellaan ideoita lopullisia suosituksia varten. Yhteisistunnoissa voitte jakaa ajatuksianne, kuunnella toisianne ja asiantuntijoita sekä antaa palautetta muiden pienryhmien ideoista. Prosessin päätteeksi koko paneeli hyväksyy suositukset.

Voit puhua haluamallasi EU-kielellä, sillä **ammattitulkit** varmistavat, että kaikki ymmärtävät toisiaan, tulkkamalla kaikille EU:n 24 viralliselle kielelle.

Saatte tukea myös seuraavilta tahoilta:

- **Osaamiskomitean asiantuntijat** voivat vastata kysymyksiinne, selittää aihetta ja antaa taustatietoa sekä sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta että EU:sta. Voitte myös keskustella kansalaisyhteiskunnan, EU:n toimielinten ja tiedeyhteisön edustajien kanssa.
- **Fasilitaattorit** varmistavat, että pienryhmäistunnot sujuvat hyvin ja että kaikki pääsevät ääneen ja tulevat kuulluiksi.
- **Euroopan komission henkilöstö** kuuntelee keskustelujanne ja ottaa palautteenne huomioon sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevan strategian valmistuksessa.

Jotkut **tarkkailijat**, kuten akateemiset tutkijat, voivat seurata istuntoja mutta eivät osallistu keskusteluihin. **Toimittajat ja tiedotusvälineet** voivat myös pyytää osallistujia haastatteluihin jakamaan kokemuksiaan laajemmalle yleisölle, mutta tämä on vapaaehtoista eikä sinun tarvitse osallistua mihinkään haastatteluun, jos et halua.

Tapaat muut osallistujat kolme kertaa: kaksi kertaa paikan päällä Brysselissä ja kerran verkossa.

- **Ensimmäinen istunto**
12.–14. syyskuuta 2025 (Brysselissä)
- **Toinen istunto**
17.–19. lokakuuta 2025
(verkossa videoneuvottelutyökalun kautta)
- **Kolmas istunto**
14.–16. marraskuuta 2025 (Brysselissä)

Noudata kokousten aikataulua ja varmista, että olet läsnä jokaisessa istunnossa. Jos sinulla on käytännön ongelmia, tukitiimimme voi auttaa. Jos sinulla on terveydenhoitoon liittyviä tarpeita, ota meihin yhteyttä. Tukea on saatavilla paikan päällä tai hotellin vastaanotosta. Jos sinulla on esteettömyys- tai tukitarpeita, voit pyytää lupaa ottaa mukaan **avustajan** auttamaan sinua paneelin aikana. Jos olet alaikäinen, sinulla on oltava avustaja. Paneelikeskusteluihin voivat kuitenkin osallistua vain satunnaisesti valitut kansalaiset. Avustajat voivat olla mukana istunnoissa tarkkailijoina ja osallistua sosiaalisiin tapahtumiin.

Järjestämme joka ilta (torstai, perjantai, lauantai) epävirallisia **sosiaalisia tapahtumia**, kuten illallisia tai vastaanottoja. Ne ovat loistavia tilaisuuksia tavata muita osallistujia kotimaastasi ja eri puolilta EU:ta. Osallistuminen on vapaaehtoista, mutta kannustamme lämpimästi liittymään seuraan! Jos tarvitset apua, sinulla on kysyttävää tai huomaat jotain häiritsevää, ole yhteydessä **osallisuusvastaavaan**.

Paneelin lisäksi käymme **kansalaisvaikuttamisfoorumilla verkko-keskustelua**, jossa kuka tahansa EU:n kansalainen voi jakaa ajatuksiaan sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Voit kutsua perheesi, ystäväsi ja työtoverisi liittymään tähän keskusteluun ja jakamaan näkemyksiään verkossa.

Voit myös julkaista kokemuksiasi paneeliin osallistumisesta sosiaalisessa mediassa. Varmista vain, ettet jaa muiden osallistujien henkilötietoja tai näkemyksiä, ja kunnioita kaikkien yksityisyyttä.

2 / Tehtävä

Minkä parissa työskentelen?

Euroopan komissio hyväksyy vuoden 2026 alkupuoliskolla sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevan strategian.

EU on jo tehnyt useita aloitteita tuodakseen eri sukupolvet yhteen ja varmistaakseen, että sen päätökset ovat oikeudenmukaisia ja vastaavat eri sukupolvien tarpeisiin. Vuonna 2007 annetussa tiedonannossa ["Sukupolvien välisen solidaarisuuden edistäminen"](#) keskityttiin perhepolitiikkaan. Vuosi 2012 oli [aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden eurooppalainen teemavuosi](#). Tuoreempia aloitteita ovat [EU:n nuorisostrategia 2019–2027](#), vuoden 2021 [vihreä kirja väestön ikääntymisestä ja sukupolvien välisen solidaarisuuden ja vastuullisuuden edistämisestä](#) ja vuoden 2023 tiedonanto ["Väestörakenteen muutos Euroopassa: toimintavälineistö"](#). EU:lla on myös välineitä, joilla tuetaan vuoropuhelua sekä eri sukupolvien sisällä että niiden välillä. Tällaisia ovat esimerkiksi [EU:n nuorisodialogi](#), [EU:n lasten osallistumisfoorumi](#) ja [eurooppalaiset kansalaispaneelit](#).

Tulevaisuuden ajattelu on ollut jo jonkin aikaa tärkeä osa EU:n päätöksentekoa. Komissio julkaisee vuosittain strategisen ennakointiraportin, jolla tuetaan pitkän aikavälin suunnittelua ja autetaan poliittisia päättäjiä huomioimaan tämän päivän valintojen mahdolliset vaikutukset tuleviin sukupolviin.

Vuosien 2024–2029 poliittisissa suuntaviivoissa eli Euroopan komission puheenjohtajan laatimassa viisivuotisessa strategisessa suunnitelmassa todetaan, että tänään tehdyt päätökset eivät saisi aiheuttaa haittaa tuleville sukupolville ja että eri-ikäisten ihmisten välistä solidaarisuutta ja sitoutumista on edistettävä. Tämän varmistamiseksi komission jäsen Glenn Micallefille on annettu tehtäväksi laatia sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskeva strategia, jotta voidaan kartoittaa, miten voimme vahvistaa sukupolvien välistä viestintää ja varmistaa, että nykyisten ja tulevien sukupolvien etuja kunnioitetaan kaikessa politiikassamme ja lainsäädännössämme.

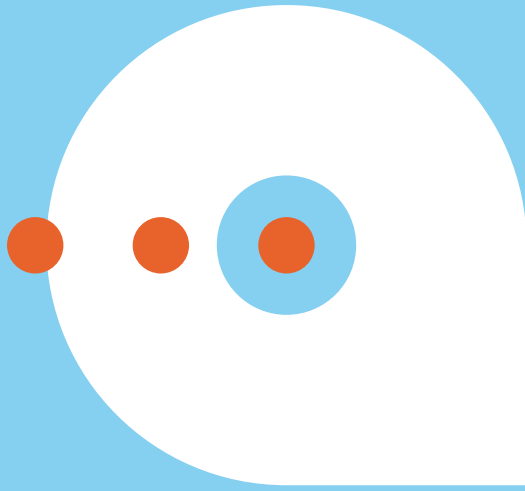
Sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskeva komission strategia on ensimmäinen laatuaan EU:n tasolla. Se on linjassa niiden maailmanlaajuisten toimien kanssa, joilla pyritään pitkän aikavälin lähestymistapaan suunnittelussa ja politiikoissa. Maailman johtajat hyväksyivät syyskuussa 2024 [tulevaisuussopimuksen](#), joka sisältää sitoumuksia tulevien sukupolvien tarpeiden suojelemiseksi ja sen varmistamiseksi, että heidän etunsa otetaan huomioon päätöksenteossa.

Sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskeva strategia ei ole laki. Se on virallisesti tiedonanto, joka on EU:n virallinen asiakirja, jossa esitetään aikomukset, suunnitellut politiikat ja painopisteet. Se on poliittinen asiakirja, jossa selitetään, miksi sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on tärkeää, mitkä toimet ovat välttämättömiä ja mahdollisia Euroopan tasolla ja miten tätä näkökulmaa voidaan kunnioittaa kaikessa politiikassa ja päätöksenteossa. Tavoitteena on oikeudenmukaisempi Eurooppa kaikille – nyt ja tulevaisuudessa.

ROOLISI

Paneelin jäsenen tehtävänä on jakaa ajatuksia ja näkemyksiä sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta ja auttaa laatimaan suosituksia, jotka osoitetaan Euroopan komissiolle. Strategian valmistelut on alusta alkaen suunniteltu osallistaviksi. Tähän mennessä mukana on ollut monenlaisia sidosryhmiä kansainvälisistä järjestöistä päättäjiin, asiantuntijoihin, kansalaisyhteiskuntaan ja kansalaisiin. Yhdessä he ovat tarkastelleet sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden merkitystä, tunnistaneet siihen liittyviä kysymyksiä ja visioineet, miltä kaikille oikeudenmukaisempi tulevaisuus voisi näyttää.

Voit lukea lisää osallistavasta yhteiskehittämisprosessista [täältä](#) ja prosessin alkuvaiheessa kerätyistä alustavista tiedoista [täältä](#). Kansalaispaneeliin osallistuessasi voit hyödyntää näitä tietoja sekä tuoda esiin omia ideoitasi ja tutkia uusia näkökulmia, joihin olisi mielestäsi kiinnitettävä enemmän huomiota.

Lisäksi autat seuraavan kysymyksen tarkastelussa:

Minkälaisia toimia tarvitaan tänään, jotta Euroopan unioni olisi oikeudenmukainen kaikille nykyisille ja tuleville sukupolville?

Tätä kysymystä tarkastellaan kahdesta keskeisestä näkökulmasta:

1. Miten voimme varmistaa, että tänään tehtävät päätökset eivät aiheuta haittaa tuleville sukupolville, ja samalla ottaa huomioon sekä nykyisten että tulevien sukupolvien edut?

2. Miten voimme vahvistaa sukupolvien välistä viestintää, solidaarisuutta ja sitoutumista?

Asiantuntijat ja fasilitaattorit tukevat sinua ja paneelin muita jäseniä, kun tarkastelette näitä kysymyksiä kolmessa istunnossa:

ENSIMMÄINEN ISTUNTO: Opite lisää aiheesta ja pohditte yhdessä, miltä oikeudenmukaisen Euroopan pitäisi näyttää. Pohditte erilaisia tulevaisuuden visioita sekä toimia, joita tarvitaan niiden toteuttamiseksi.

TOINEN ISTUNTO: Alatte työstää strategian sisältöön liittyviä ehdotuksia. Kuulette asiantuntijoita, tutkijoita ja luovia ajattelijoita, minkä jälkeen työskentelette ryhmissä ja kehitätte ideoita ja ehdotuksia.

KOLMAS ISTUNTO: Hiotte ideoita ja ehdotuksia. Niistä tulee lopulta lopulliset suositukset, jotka osoitetaan Euroopan komissiolle. Suosituksista äänestetään ja ne hyväksytään tämän viimeisen istunnon päätteeksi.

Paneelin päätyttyä yhteiset näkemyksenne, painopisteenne ja suosituksenne otetaan huomioon sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevan strategian laatimisessa. Lisäksi Euroopan komissio julkaisee eurooppalaisen kansalaispaneelin loppuraportin, joka sisältää paneelin hyväksymät suositukset (esimerkiksi viimeisimmän kansalaispaneelin, jonka aiheena oli EU:n kunnianhimoista ohjelmaa palveleva uusi talousarvio, raportti on saatavilla [täällä](#)).

3 / Aihe

Mitä minun pitäisi tietää sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta?

Nykypäivän suuriin haasteisiin – kuten ilmastonmuutokseen, väestörakenteen muutokseen, eriarvoisuuteen tai maailmanlaajuiseen epävakauteen – vastaaminen edellyttää yhteiskunnallisen elämän ja päätöksenteon uudistamista. Nämä haasteet luovat poliittisia jännitteitä ja konflikteja, mutta ne myös tarjoavat EU:lle tilaisuuden toimia ennakoivasti. Tämän vuoksi sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden tarkastelu on nyt kiireellisempää kuin koskaan aiemmin. Tarvitsemme uuden etenemistavan, joka ottaa kaikki huomioon: nuoret, ikääntyneet ja tulevat sukupolvet.

Yksi tämän kansalaispaneelin tehtävistä on määrittellä, mitä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus tarkoittaa osallistujien näkökulmasta, ja laatia sen pohjalta konkreettisia suosituksia. Esimerkiksi nykyisten akateemisten ja käytännön näkökulmien perusteella aiheina saattaisi olla sukupolvien välisen yhteistyön edistäminen ja kannustaminen tulevaisuuteen suuntautuvan lähestymistavan omaksumiseen. Istunnoissa saatetaan käsitellä myös ihmisten ja yhteisöjen sosiaalisen, taloudellisen, ympäristöön liittyvän ja kulttuurisen hyvinvoinnin huomioon ottamista päätöksenteossa sekä nyt että tulevaisuudessa ja pitkän aikavälin näkökohtien korostamista lyhyen aikavälin tarpeiden ohella.

Tavoitteena ei ole vain yhden täydellisen tulevaisuuden visioiminen. Sen sijaan tunnustetaan, että eri ihmisillä ja sukupolvilla on erilaisia tarpeita, toiveita ja odotuksia ja että heillä kaikilla tulisi olla sananvaltaa tulevaisuuden muovaamisessa. Tavoitteena on rakentaa yhteiskunta, jossa kaikkien nykyisten sukupolvien tarpeet täytetään

vaarantamatta kuitenkaan tulevien sukupolvien kykyä täyttää tarpeensa, jotta yhden sukupolven edistyminen ei tapahtuisi toisten kustannuksella.

Sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus tukee myös EU:n keskeisiä periaatteita, kuten yhtäläisiä mahdollisuuksia, sosiaalista suojelua, hyvää terveydenhuoltoa ja peruspalvelujen saatavuutta. Se voi auttaa torjumaan köyhyyttä ja syrjintää uusilla tavoilla, joissa ei oleteta, että pelkkä ikä tekee ihmisistä haavoittuvaisia, vaan tarkastellaan kunkin henkilön tilannetta kokonaisuudessaan.

Tällainen ajattelutapa voi osaltaan tehdä Euroopan yhteiskunnasta selviytymiskykyisemmän ja osallistavamman. Siinä kannustetaan pohtimaan, miten ihmisten elämä kehittyy ajan mittaan ja miten lyhyen aikavälin valinnoilla voi olla pitkän aikavälin seurauksia. Sukupolvien välisessä oikeudenmukaisuudessa on kyse oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisesta yhdessä.

MITÄ NÄKÖKOHTIA SE KATTAAS?

Komissio on sidosryhmien ja asiantuntijoiden palautteen perusteella yksilöinyt kolme keskeistä alaa, joilla sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus voi auttaa muokkaamaan Euroopan tulevaisuutta:

1. Parempi hallintotapa ja demokraattinen osallistuminen

Järjestelmiä ja instituutioita on vahvistettava, jotta pitkän aikavälin näkymät voidaan ottaa paremmin huomioon. Tämä voi tarkoittaa sekä nykyisten että tulevien sukupolvien etujen huomioon ottamista päätöksenteossa ja demokraattisissa prosesseissa. Poliittisilla päätöksillä vastataan usein kiireellisiin lyhyen aikavälin tarpeisiin, mikä voi vaikeuttaa johdonmukaista reagointia hitaasti kehittyviin haasteisiin.

2. Pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen yhdessä

Monet kysymykset, kuten ilmastonmuutos, saasteet, väestörakenteen muutos, asuntojen oikeudenmukainen saatavuus, tulevaisuuteen suuntautuva koulutus ja innovoinnin puute, vaikuttavat kaikkiin sukupolviin. Näihin pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen voisi tuoda pysyviä etuja tuleville sukupolville. Eri ikäryhmien välisen yhteistyön avulla voimme edistää tasapainoisempia ja kestävämpiä ratkaisuja, jotka heijastavat pidemmän aikavälin näkökulmaa.

3. Ihmisten suojeleminen ja vahvempien yhteisöjen rakentaminen

Kun sukupolvet yhdistävät voimansa, pystymme paremmin tukemaan apua tarvitsevia nyt ja tulevaisuudessa parantamalla terveydenhuollon, hoitopalvelujen ja keskeisten resurssien saatavuutta ja luomalla sosiaalisia järjestelmiä, jotka kestävät paremmin muutoksia ja tulevia haasteita.

MITÄ SUKUPOLVIEN VÄLISTÄ OIKEUDENMUKAISUUTTA KOSKEVA STRATEGIA VOISI SISÄLTÄÄ?

PAREMPI HALLINTOTAPA JA DEMOKRAATTINEN OSALLISTUMINEN

Julkisessa politiikassa olisi otettava huomioon sekä nykypäivä että tulevaisuus ja katsottava nykyhetkeä pidemmälle tulevien sukupolvien hyvinvoinnin suojelemiseksi. EU:lla on jo välineitä, joilla voidaan tukea pitkän aikavälin toimia, jotka liittyvät sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen.

Pitkän aikavälin ajattelussa kansalaiset otetaan mukaan päätöksentekoon. Demokratiassa jokaisella, joihin päätökset vaikuttavat, olisi oltava mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Politiikassa ei kuitenkaan useinkaan oteta huomioon kaikkien ikäryhmien, mukaan lukien nuorten ja vielä syntymättömien, näkemyksiä.

Selkeiden tavoitteiden asettaminen ja tarvittavien resurssien osoittaminen on myös olennaista, jotta voidaan tehdä oikeudenmukaisia ja tulevaisuuteen suuntautuvia päätöksiä. EU pyrkii parantamaan sosiaalista, ympäristöön liittyvää ja kulttuurista hyvinvointia, ei pelkästään talouskasvua. Parhaillaan selvitetään uusia tapoja mitata edistystä, kuten osallistavaan ja kestävään hyvinvointiin keskittyviä kehyksiä, jotka auttavat varmistamaan, että sekä nykyiset että tulevat sukupolvet voivat elää hyvin.

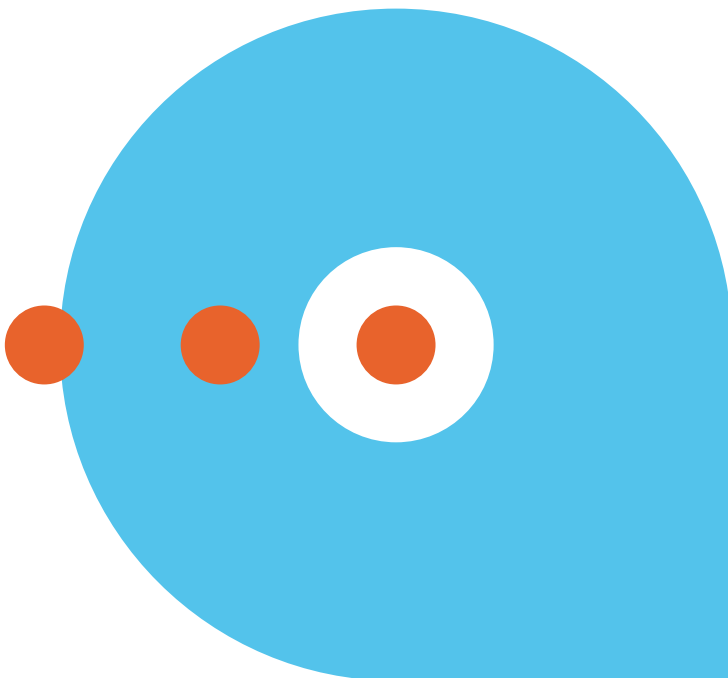
PITKÄN AIKAVÄLIN HAASTEISIIN VASTAAMINEN YHDESSÄ

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja saastuminen uhkaavat tulevien sukupolvien oikeutta puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön. On siis elintärkeää ryhtyä heti toimiin. Tähän sisältyy pitkän aikavälin riskien huolellinen pohdinta ja sen varmistaminen, että toimimme maapallon resurssien rajoissa. EU:n lainsäädännössä ja strategioissa, kuten luonnon ennallistamista koskevassa laissa ja eurooppalaisessa ilmastolaissa, otetaan jo osaltaan huomioon sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

Jo ennen kuin sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus nousi keskustelunaiheeksi ympäristö- ja ilmastokriisiä koskevassa keskustelussa, se oli ollut jo esillä keskusteluissa julkisen velan oikeudenmukaisesta jakautumisesta sukupolvien välillä. Hallitukset ovat kantaneet velkaa kansallisvaltioiden alusta lähtien, ja tällainen velka todennäköisesti säilyy niin kauan kuin kansallisvaltioita on olemassa. Tämä näennäisesti kuiva aihe on aina ollut merkityksellinen sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden kannalta.

Teknologia edistää kehitystä mutta tuo mukanaan myös riskejä. Suuret uhat, kuten ydinaseet ja ilmastokatastrofit, osoittavat, että tarvitaan innovointia, jolla suojellaan maapalloa, ihmisiä ja yhteisiä arvoja. EU soveltaa kahta keskeistä periaatetta, joissa korostetaan sekä innovointia että tulevien sukupolvien suojelua: ennalta varautumisen periaate (vakavien haittojen ehkäisemiseksi) ja innovointiperiaate (uusien ideoiden tukemiseksi).

Vuoden 2008 finanssikriisi, covid-19-pandemia ja muut maailmanlaajuiset muutokset, kuten väestön ikääntyminen ja ilmastonmuutos, ovat herättäneet huolta oikeudenmukaisuudesta nuoria ja tulevia sukupolvia kohtaan. Näitä huolenaiheita ovat julkisen talouden kestävyys, sosiaalinen liikkuvuus ja keskeisten palvelujen, kuten terveydenhuollon, eläkkeiden, koulutuksen ja sosiaaliturvan, tasapuolinen saatavuus.

Nuorten työllisyys, joustavat eläkejärjestelyt ja kohtuuhintainen asuminen ovat myös yleisiä huolenaiheita kaikkialla EU:ssa.

IHMISTEN SUOJELU JA VAHVEMPIEN YHTEISÖJEN RAKENTAMINEN

Sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen liittyviä aiheita ovat muun muassa terveydenhuolto, hoiva, turvallisuus, digitaalinen osallisuus ja palvelujen saatavuus. Kun otamme huomioon ihmisen koko eliniän ja tulevaisuuden, voimme luoda ratkaisuja, jotka vastaavat kaikkien tarpeisiin.

Varautuminen ja turvallisuus ovat kiireellisiä painopisteitä geopolittisten riskien vuoksi. Turvallisuushaasteisiin vastaaminen on ratkaisevan tärkeää vakauden varmistamiseksi ja kansalaisten suojelemiseksi. On tärkeää tunnustaa, että rauha on edelleen perusedellytys ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskuntien pitkän aikavälin kehitykselle. Ihmiset voivat hyödyntää koko potentiaalinsa vain rauhanomaisissa ympäristöissä, ja tällä on pitkäaikaisia vaikutuksia tulevien sukupolvien elämänlaatuun ja mahdollisuuksiin. Kaikkien sukupolvien huomioon ottaminen voi edelleen vähentää haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin kohdistuvia riskejä ja parantaa pitkän aikavälin selviytymiskykyä.

Terveydenhuolto- ja hoitojärjestelmät kohtaavat suuria haasteita. Ihmiset elävät pidempään, ja hoidon kustannukset kasvavat. Nämä muutokset voivat syventää eriarvoisuutta. Pitkän aikavälin suunnittelu ja luottamus instituutioihin ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa tasapuolisesti saatavilla olevat ja kaikkien tarpeet täyttävät terveyspalvelut nyt ja tulevaisuudessa.

Sosiaalinen yhteenkuuluvuus tuo sukupolvet yhteen ja auttaa rakentamaan vahvempia yhteisöjä edistämällä keskinäistä tukea, yhteisiä arvoja ja yhteistyötä eri ikäryhmien välillä. Kun eri-ikäiset ja taustaiset ihmiset kohtaavat – mentoroinnin, yhteisöohjelmien tai yhteisten hankkeiden kautta – ja jakavat keskenään tietoja ja taitoja, päästään yhdistämään perinteisiä tapoja uusiin innovaatioihin, joiden avulla voidaan parantaa kollektiivista hyvinvointia. Se auttaa ehkäisemään syrjäytymistä ja tukee selviytymiskykyä. Tällaiset toimintatavat voivat auttaa torjumaan ikäsyrajintää, parantamaan sukupolvien välistä liikkuvuutta ja elvyttämään eri aloja, kuten maataloutta.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin sisältyy keskeisten palvelujen, kuten liikenteen, energian ja rahoituksen, saatavuus. Näiden palvelujen on oltava laadukkaita, saatavuttavia, kohtuuhintaisia ja saatavilla paikallisesti. Tarpeet voivat vaihdella kaupunki- ja maaseutualueiden välillä, ja tänään tehdyt päätökset vaikuttavat siihen, miten nämä palvelut kehittyvät tulevaisuudessa. Siksi pitkän aikavälin suunnittelu on tärkeää.

ESIMERKKEJÄ SUKUPOLVIEN VÄLISESTÄ OIKEUDENMUKAISUUDESTA EU:SSA

Euroopan unioni on perustamisestaan lähtien ollut pitkän aikavälin hanke, jonka tavoitteena on turvata rauha sekä kansalaisten hyvinvointi ja vauraus nykyisille ja tuleville sukupolville. Sukupolvien välinen solidaarisuus ja yhteistyö on ollut olennaisen tärkeää tämän vision kannalta, kuten Schumanin julistuksessa korostettiin. Siinä todettiin, että Euroopan unioni rakennetaan käytännön toimenpiteillä, joilla luodaan aito yhteisvastuullisuus. Sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdassa että perusoikeuskirjassa viitataan vastuisiin tulevia sukupolvia kohtaan, mikä korostaa Eurooppa-hankkeen tulevaisuuteen suuntautuvaa luonnetta.

Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella on useita myönteisiä esimerkkejä siitä, miten yhteisöt ovat tarttuneet sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen luovilla ja uusilla tavoilla. Seuraavien esimerkkien tarkoituksena on havainnollistaa kansalaispaneelin jäsenille, miltä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus voisi käytännössä näyttää.

TÜBINGEN

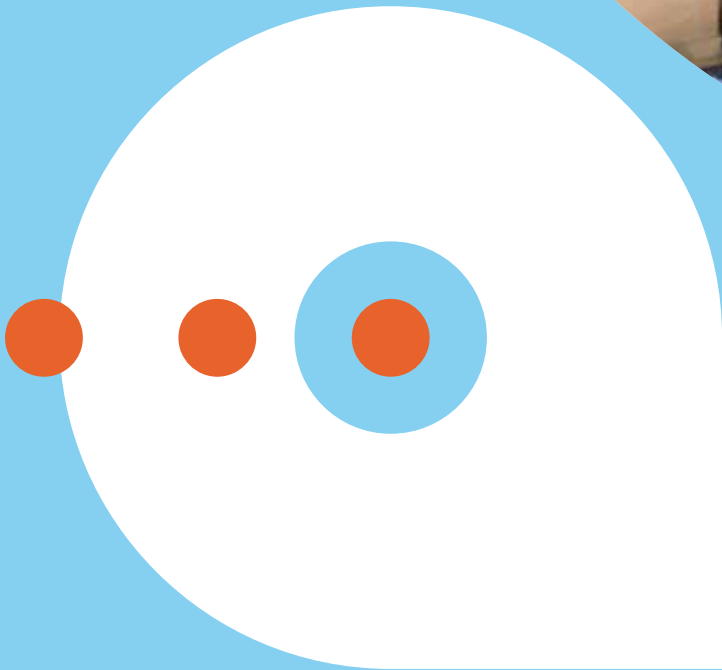
Saksan Tübingenin kaupungissa kunnallinen teatteri toteutti näytelmän, jonka tarkoituksena oli herätellä yleisöä vaaroista, joita seuraa lyhytnäköisestä ajattelusta ja tulevaisuuden laiminlyönnistä. Merkinä yleisölle siitä, että monet elävät vielä kauan heidän jälkeensä, osa auditorion paikoista varattiin tuleville sukupolville. Paikkoihin merkittiin nimet ja syntymäajat, ja osallistujia pyydettiin jättämään ne tyhjiksi. Tämä vaikuttava ele muistutti siitä, että tänään tekemillämme päätöksillä on pysyviä vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen.

AMSTERDAM

Eräässä Amsterdamin kaupunginosassa tapahtui 1990-luvun lopulla merkittäviä muutoksia, kun monet turkkilaiset ja marokkolaiset maahanmuuttajat muuttivat sinne ja toivat mukanaan uudenlaisen kulttuurin erilaisine kauppoinen ja moskeijoinen. Samaan aikaan monet hollantilaiset perheet muuttivat alueelta pois ja jäljelle jäi vanhempaa hollantilaista väestöä, jotka alkoivat tuntea itsensä muukalaisiksi omalla alueellaan. Varsinainen konflikti ei päässyt leimahtamaan, mutta ihmiset pysyivät omissa oloissaan ja jännittyneisyys ja tunne yhteyden puuttumisesta lisääntyi. Tähän tuli kuitenkin muutos, kun Amsterdamin historiallinen museo käynnisti tarinankerrontahankkeen, jossa kerättiin muistoja Alankomaiden pitkäaikaisilta asukkailta. Ajan myötä myös maahanmuuttajat osallistuivat hankkeeseen ja pääsivät kertomaan omia tarinoitaan paitsi Amsterdamista myös pienistä kylistä, joista he olivat kotoisin. Nämä tarinat herättivät monissa vastakaikua, ja kävi ilmi, että heidän maaseutummuistonsa eivät juurikaan poikenneet hollantilaisten asukkaiden isovanhempien menneisyydestä. Hanke on loistava esimerkki siitä, miten paljon pelkkä toisien kuunteleminen voi vaikuttaa ja miten yllättävät tahot, kuten museo, voivat edistää yhteisöllisyyttä herättämällä ja jakamalla yhteisiä muistoja sukupolvien ja kulttuurien välisten yhteyksien rakentamiseksi.

ZARAGOZA

Zaragozan **Door Breakers** -hanke on myös esimerkki sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta käytännössä. Toisin kuin Amsterdamin hankkeessa, siinä keskitytään nuorempien sukupolvien etuihin ja tarpeisiin. Aloite antaa 16–21-vuotiaille nuorille mahdollisuuden toimia kaupungin museoiden aktiivisina neuvonantajina. Hankkeessa nuoret otetaan suoraan mukaan

päätöksentekoon suunnittelemaan näyttelyitä ja sitä, miten laajempi yhteisö ja museokävijät voidaan tavoittaa. Näin varmistetaan, että museoissa otetaan huomioon myös nuorempien kansalaisten kiinnostuksen kohteet, luovuus ja tarpeet. Nuoret neuvonantajat ehdottavat parannuksia, suunnittelevat toimia ja auttavat laatimaan strategioita, joiden avulla heidän ikätovereitaan voidaan houkuttaa ja sitouttaa. Tällä tavoin kulttuurista tehdään helpommin lähestyttävää ja merkityksellisempää uusille sukupolville. Hanke antaa nuorille todellisen mahdollisuuden vaikuttaa yhteisönsä kulttuurielämään. Tässä toimessa tunnustetaan, että nykypäivän nuoret perivät kulttuurilaitokset, ja kannustetaan heitä ottamaan vastuu kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja innovoinnista.

MALMÖ

Malmön Varvsstadenin muutos on toinen vaikuttava esimerkki sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Tässä innovatiivisessa kaupunkikehityshankkeessa ei keskitytä pelkästään historiallisen alueen elvyttämiseen vaan myös kestävä tulevaisuuden varmistamiseen kaikenikäisille ihmisille, myös tuleville sukupolville. Kunnostamalla ja käyttämällä uudelleen olemassa olevia rakennuksia ja materiaaleja Varvsstaden-hanke minimoi jätteen määrän ja vähentää hiilidioksidipäästöjä ja jättää siten pienemmän ympäristöjalanjäljen tuleville sukupolville.

Aloite sisältää materiaalipankin, johon on luetteloitu puretuista rakenteista peräisin olevat materiaalit uudelleenkäyttöä varten. Tämä osoittaa sitoutumista kiertotalouden periaatteisiin. Hankkeella edistetään myös yhteisön osallistumista: siinä sovelletaan yhteistyöhön perustuvaa hallintoa ja kehitystavoitteet sovitaan yhteen yhteisön tarpeiden kanssa. Tällä toimintatavalla kunnioitetaan alueen teollisuusperinteitä ja luodaan elinvoimaisia ja osallistavia tiloja, joissa eri sukupolvet voivat elää, työskennellä ja menestyä yhdessä. Asettamalla kestävä kehityksen ja yhteisöllisyyden etusijalle Varvsstaden osoittaa, miten harkittu kaupunkisuunnittelu voi hyödyttää sekä nykyisiä että tulevia asukkaita ja varmistaa, että tämän päivän tarpeet eivät vaaranna tulevaisuuden mahdollisuuksia.

VARSOVA

Puola ilmoitti syksyllä 2024 käynnistävänsä **sukupolvien välistä koulua koskevan hankkeen**, jonka tavoitteena on avata koulu- ja ikäihmisten ja nuorten välistä toimintaa varten, jotta voidaan edistää sukupolvien välistä yhteistyötä ja vastavuoroista oppimista. Opetusministeri Barbara Nowacka korosti hanketta sukupolvien välisen solidaarisuuden eurooppalaisena teemapäivänä ja korosti, että on tärkeää vaalia sukupolvien välisiä siteitä nykypäivän hajanaisessa yhteiskunnassa ja edistää tiedon vaihtoa, jossa nuoret hyötyvät ikäihmisten kokemuksista ja ikäihmiset oppivat nuorilta uusia taitoja, kuten digitaalista lukutaitoa.

Tätä aloitetta täydennettiin laajemmalla **sukupolvien ja kulttuurien välisellä vuoropuhelulla**, jota edistettiin Puolan toimiessa Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajana vuoden 2025 alkupuoliskolla ja jossa korostettiin kulttuurin kykyä toimia siltana, joka yhdistää eri perinteet, kielet ja kokemukset. Näillä toimilla on pyritty sisällyttämään sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus koulutukseen ja yhteisön elämään ja varmistamaan, että useat sukupolvet osallistuvat aktiivisesti yhteisissä sosiaalisissa ja kulttuurisissa tiloissa.

MITÄ JOS VOISIT KUVITELLA, MILTÄ KAIKILLE SUKUPOLVILLE OIKEUDENMUKAINEN TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ?

Oikeiden kysymysten esittäminen on usein yhtä tärkeää kuin oikeiden vastausten löytäminen. Alla on kymmenen ”Mitä jos”-kysymystä, joiden tarkoituksena on kannustaa pohdintaan, herättää ideoita ja avata mielesi uusille näkökulmille. Tutustu niihin rauhassa. Niihin ei tarvitse vastata välittömästi. Anna niiden ohjata ja inspiroida sinua koko kansalaispaneeliprosessin ajan. Odotamme innolla tutustumista näihin ja muihin kysymyksiin kanssasi.

Mitä jos tänään tehdyissä päätöksissä otettaisiin huomioon niiden tulevaisuudessa mahdollisesti aiheuttama eriarvoisuus?

Mitä jos ikäerot nähtäisiin vahvuutena?

Mitä jos luonnolla olisi ääni?

Mitä jos huolehtiminen itsestämme, muista ja kaikenlaisista elämänmuodoista olisi elämämme tarkoitus?

Mitä jos rakentaisimme selviytymiskykyisiä, demokraattisia yhteiskuntia, joissa jokaisella ihmisellä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin, jokainen uskoo tulevaisuuteensa eikä ketään työnnetä marginaaliin?

Mitä jos koulutus auttaisi kaikenikäisiä ihmisiä hankkimaan elämäntaitoja, jakamaan tietoa sukupolvien välillä ja parantamaan kollektiivista hyvinvointia?

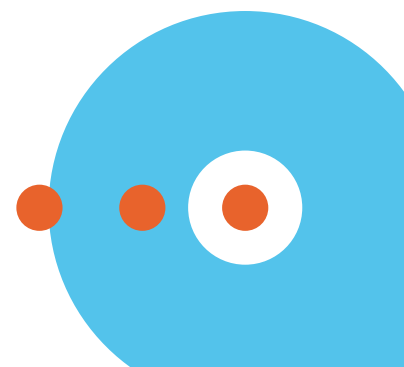
Mitä jos jokaisella kaupungilla, alueella ja/tai maalla olisi (sukupolvien välinen) neuvosto, joka puolustaisi nykyisten ja tulevien sukupolvien oikeuksia terveeseen maapalloon?

Mitä jos taloudellisia päätöksiä ohjaisi selkeä vahingon välttämisen periaate, joka kattaisi myös tulevien sukupolvien näkökulmat?

Mitä jos (sukupolvien väliset) yhteisasumismuodot olisivat julkisen politiikan keskeinen kulmakivi?

Mitä jos kaikilla olisi aikaa, resursseja ja keinoja osallistua suoraan päätöksentekoon?

Mitä jos tänään kertomamme tarinat muovaisivat tulevaisuutta ja muodostaisivat perustan tulevaisuuden politiikkojen suunnittelulle?

4 / Lisätietoa

Haluatko tutustua aiheeseen tarkemmin? Seuraavassa on luettelo Euroopan komission sekä osaamiskomitean ulkopuolisten asiantuntijoiden valitsemista lähteistä. Sinun ei tarvitse lukea tai katsoa kaikkia (tai edes mitään) niistä, mutta jos olet kiinnostunut oppimaan lisää, ne voivat toimia helppona ja hyödyllisenä johdantona aiheeseen.

Suosittelut lähteet:

Jos olet utelias ja haluat inspiraatiota:

- Intergenerational Fairness Day Podcast; Introducing Intergenerational Fairness: A Global Movement (7 englanninkielistä jaksoa): <https://www.buzzsprout.com/2273376/episodes/13926495-introducing-intergenerational-fairness-a-global-movement>
- A New Intergenerational Contract (englanninkielinen verkkosivusto): <https://www.if.org.uk/research-posts/a-new-intergenerational-contract/>
- Walesin tulevien sukupolvien edustaja (englanninkielinen video): [A thank you from Ameerah. Year 2050. Cymru.](https://www.youtube.com/watch?v=13926495)
- Roman Krznaric: [How to be a good ancestor | TED Talk](https://www.youtube.com/watch?v=13926495) (englanninkielinen video tekstityksin)
- An intro to Intergenerational Fairness in Europe: The Imperative, the Journey, & the Opportunity: <https://playingwithtime.substack.com/p/dispatches-8-an-intro-to-intergenerational> (englanninkielinen artikkeli)
- Intergenerational Fairness in 90 seconds (englanninkielinen video): <https://youtu.be/64XpINtldAQ>
- TED-Ed Future Forward - Futures Literacy; how can you explore the future <https://ed.ted.com/future-forward>

Jos haluat perehtyä aiheeseen vielä enemmän:

- Krznaric, Roman (2021): [The good ancestor: how to think long in a short-term world](#). Lontoo: WH Allen. (kirja)
- Fair public policies for all generations. An assessment framework: <https://gulbenkian.pt/de-hoje-para-amanha/en/public-policies/> (englanninkielinen)
- Niels de Fruquier (2025). [Rethinking Generation: An Invitation to embrace a Life-Centered approach](#). (englanninkielinen artikkeli)
- OECD (2020). [Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice](#). Comparative assessment of the policies, laws, institutional capacities and governance tools put in place by national governments and the European Union to promote youth empowerment and intergenerational justice. (englanninkielinen)

